herpy

AGAMER

Abrolhos Bearded Dragon

Pogona minima

Pogona minima är en liten, dagaktiv skäggagam som bara lever på Wallabiöarna i Houtman Abrolhos utanför Western Australias kust. Den är omkring 11 cm från nos till kloak, har långa ben och svans och bara ett svagt skägg. Det finns nästan inga skötselerfarenheter, så vägledningen bygger på de närmaste släktingarna.

Familj: Agamidae Tidigare namn: *Amphibolurus barbatus minimus; Amphibolurus minimus; Pogona minor minima*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**25-30 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Halvöken**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-37 °C**
Värmeplats	**40-45 °C**
Temperatur, natt	**13-24 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och växter**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**5-19 ägg**
Inkubation	**58-64 dagar** vid 29 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Ej bedömd (NE)**

Om arten

Pogona minima är en liten och smal skäggagam. Vuxna djur är omkring 11 cm från nos till kloak. Den totala längden är inte dokumenterad, men förhållandet mellan kropp och svans hos *Pogona minor* ger en uppskattning på 25-30 cm. Arten är något mindre än *P. minor* och har längre ben och svans i förhållande till kroppen. Skägget är svagt, och liksom hos *P. minor* sitter små, upprättstående taggar i en enda rad längs kroppens sidor.

Taxonomin är inte klarlagd. Arten beskrevs 1933 av Arthur Loveridge som underart till *Amphibolurus barbatus* och har sedan mest förts som underart till *P. minor*. Den räknas också som egen art, liksom *Pogona mitchelli*, men båda formerna står fortfarande som underarter till *P. minor* i en stor del av den nyare litteraturen. Vägledningen behandlar *P. minima* som egen art. Artnamnet *minima* är latin för den minsta.

Det engelska namnet "Western Bearded Dragon" används både om denna art och om *Pogona minor*, så namnet är oprecist.

Utbredning och livsmiljö

Pogona minima lever bara på Wallabigruppen i Houtman Abrolhos, en ögrupp på 122 öar omkring 80 km väster om Geraldton i Western Australia. Arten är registrerad på North Wallabi, East Wallabi och West Wallabi. Typlokalen är West Wallabi. Utbredningen är alltså bara några få, små öar.

På fastlandet ersätts arten av *Pogona minor*.

> **Naturlig utbredning:** Australien.

LIVSMILJÖ

Öarna har ett halvtorrt medelhavsklimat med varma, torra somrar och svalare, våta vintrar. Havet dämpar svängningarna: i februari är dygnets lägsta och högsta temperatur i genomsnitt ca 19 och 32 °C, i juli ca 9 och 20 °C. Det faller omkring 470 mm regn per år, mest från april till september. Vegetationen domineras av låga, salttåliga buskar, och floran liknar kustfloran på fastlandet. *Pogona minima* är dagaktiv och lever på marken och i låg vegetation.

Det är inte dokumenterat vad arten äter eller hur den förökar sig i naturen. Den närmaste släktingen, *Pogona minor*, är huvudsakligen insektsätare, och växtdelar utgör omkring en femtedel av födan. Detsamma får antas här.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Pogona minima*, och arten är nästan inte beskriven från fångenskap. Siffrorna för terrarium, temperatur, fukt, ljus, foder och livslängd är lånade från *Pogona minor* och *Pogona vitticeps*. Australien tillåter inte export av vilda kräldjur, så djur utanför landet härstammar från gamla införslar och deras avkomma.

Ett enstaka vuxet djur behöver ett terrarium på minst 120 × 60 × 60 cm, och mer plats kommer till användning. Terrariet ska vara väl ventilerat med lock eller nät. Golvyta är viktigare än höjd, eftersom arten lever på marken och gräver.

Inred med en platt solplats av sten eller trä under lamporna, minst två gömslen (ett i den varma och ett i den svala änden), låga grenar och stabila staplar av platta stenar. Bottensubstratet ska gå att gräva i: ett minst 10 cm tjockt lager finkornig sand blandad med ren matjord, till exempel 60 % sand och 40 % matjord. Fast underlag som oglaserade kakelplattor eller skiffer är ett alternativ för ungar och sjuka djur. Kalksand, krossade nötskal och bark är olämpliga, eftersom de kan ge förstoppning om de sväljs. Ta bort avföring dagligen, och byt löst bottensubstrat helt med 3-6 månaders mellanrum.

Håll djuren var för sig. Hanarna är territoriella, och vuxna och unga djur ska alltid hållas åtskilda.

Läs mer: Värme och temperatur

TEMPERATUR

Värm med minst två halogenspotlights över solplatsen. Ytan där ska vara 40-45 °C mätt med en infraröd termometer, och den varma fläcken ska vara minst lika stor som hela djuret. Luften i terrariet ska ligga på 24-37 °C, varmast i solplatsens ände och svalast i den motsatta. Ytan i den svala änden ska vara 25-29 °C.

Använd en infraröd termometer till ytorna och en digital termometer med givare till luften, och mät först när lamporna har varit tända i omkring tre timmar.

På natten får temperaturen sjunka till 13-24 °C, vilket motsvarar öarnas milda klimat. Koppla lamporna till en termostat med givaren i den svala änden, så att de stängs av om den svala sidan överstiger 37 °C.

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska ligga på 30-50 %, mätt i den svala änden, och terrariet ska kunna torka upp. Stillastående, fuktig luft och blött bottensubstrat ger sjukdom. Är fuktigheten ständigt för hög hjälper en liten fläkt över nätet i den svala änden. Erbjud alltid färskt vatten i en låg skål. Ett lätt fuktigt gömställe i den svala änden hjälper vid hudömsning.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Pogona minima är dagaktiv och ska ha kraftigt, vitt ljus. Solplatsen ska vara den ljusaste platsen, och 75-100 % av terrariets längd bör vara upplyst.

UVB är nödvändigt, och arten räknas som släktets övriga arter till Ferguson-zon 3. Använd ett T5 HO-rör på 10-14 % UVB i en reflekterande armatur över den varma sidan, parallellt med värmelamporna. Målet är ett UV-index på 4,0-4,5 vid solplatsen, avtagande till 0 i den svala änden. Mät helst med en UV-mätare, eftersom avståndet beror på rör, armatur och nät. Glas och plast mellan rör och djur blockerar UVB. Bra T5 HO-rör byts efter ca 12 månader. Ljuset är tänt 12-14 timmar per dag på sommaren och omkring 10 timmar på vintern, styrt av en timer.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Pogona minima matas som *Pogona minor*: mest insekter och en mindre del grönt.

- Nykläckta (under 3 månader): insekter 2-3 gånger dagligen och grönt dagligen.
- Ungar (3-12 månader): insekter och grönt dagligen.
- Vuxna: insekter 3-5 gånger i veckan och grönt dagligen i en liten portion.

Bra foderdjur är dubiakackerlackor, syrsor, gräshoppor, larver av soldatflugan och silkesmaskar; mjölmask ges sparsamt. Insekterna får inte vara större än avståndet mellan djurets ögon och ska ha gut-loadats med bra foder i minst 24 timmar innan de ges vidare. Vilda insekter kan vara besprutade och bör undvikas.

Grönt är till exempel rucola, pak choi, grönkål, maskros och vattenkrasse, skurna i små strimlor. Avokado är giftigt. Frukt är en sällsynt godbit.

Damma insekterna med kalk. Strö multivitamin på salladen en gång i veckan.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Pogona minima är dagaktiv och solar sig mycket. Kroppsspråket är känt från andra skäggagamer: huvudnickning åt rivaler och vinkning med en framfot som tecken på underkastelse. Skäggvisningen är svag, eftersom skägget är litet utvecklat.

Låt ett nytt djur vänja sig vid terrariet i omkring två veckor innan det tas upp. Ge foder från en pincett, och låt handen vila i terrariet tills djuret är lugnt. Lyft det med stöd under kropp och ben. Djur som gömmer sig eller är mörka och tillbakadragna är ofta för kalla eller stressade.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Åldern för könsmognad är inte dokumenterad. Hanarna har bredare huvud och tydligare lårporer än honorna. Djur till avel ska vara fullvuxna och i gott hull, och honan ska ha fått rikligt med kalk.

PARNING

Parning och yngeltid är inte dokumenterade för *Pogona minima*. Hos *Pogona minor* ses dräktiga honor från mitten av juli till slutet av december. Ge bara friska, välnärda djur en sval viloperiod på vintern; längd och temperatur är inte kända för arten. Sätt in honan hos hanen under en kort period, och skilj dem åt efteråt.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Kullstorleken är inte dokumenterad för *Pogona minima*. Siffran i rutan (5-19 ägg) är lånad från *Pogona minor*, och en mindre art lägger sannolikt färre ägg. Ge honan en äggläggningslåda med ett minst 25 cm tjockt lager fuktig, grävbar sand och matjord. En hona som inte hittar en lämplig plats kan lägga äggen utspridda i terrariet, där de torkar ut, eller hålla kvar dem; det sista kräver veterinär.

INKUBATION

Äggen kläcks hos *Pogona minor* efter 58-64 dagar vid 29 °C. Siffrorna är lånade därifrån. Lägg äggen i en inkubator i fuktig vermikulit, och vänd dem inte.

Läs mer: Inkubation av ägg

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är små och ska hållas på fast underlag, till exempel hushållspapper, tills de äter tillförlitligt. Ge insekter dagligen och samma ljus- och värmeförhållanden som vuxna djur: solplats, UVB och kalk på allt foder. Sortera dem efter storlek, så att de inte biter varandra i tår och svansar.

Hälsa och vanliga misstag

Skötselfel är den vanligaste orsaken till sjukdom. Sjuka kräldjur döljer länge att de är sjuka, så väg djuret varje vecka, och för anteckningar om vikt, aptit, avföring och hudömsning. Listan gäller skäggagamer i allmänhet.

- Metabolisk skelettsjukdom vid för lite UVB, för lite kalk eller för låg temperatur.
- Fetma och urinsyragikt vid för mycket foder och för lite vatten.
- Tandsjukdom och munhåleinflammation.
- Förstoppning vid för låg temperatur, uttorkning eller parasiter.
- Inälvsparasiter och kvalster; låt undersöka ett träckprov när djuret är nytt.
- Ägg som inte läggs hos honor.

Aptitlöshet, slöhet, svullna leder och ett djur som slutar äta är skäl att gå till en veterinär med erfarenhet av kräldjur. Kräldjur bär ofta på salmonella, så tvätta händerna efter beröring av djur, terrarium och utrustning.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.